

Nr 351.

Av herr Carlsson i Bakeröd m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 190, med förslag till förordning om fortsatt giltighet av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker, m. m.

I propositionen nr 190 vid innevarande års riksdag har Kungl. Maj:t föreslagit en höjning av de nu utgående skatterna på spritdrycker.

Höjningen skulle utgöra cirka 10 procent av det nuvarande priset på spritdrycker vid inköpen hos systembolagen, samt cirka 30 procent vid utskänkning å restauranger.

Såsom motiv för den föreslagna höjningen anför kontrollstyrelsen den ökning i konsumtion, som skett de senaste åren. Så har t. ex. utminuteringskvantiteten stigit från år 1941 med 287,000 liter eller från 25,501,000 liter till 25,788,000 liter år 1942. Samtidigt har den kvantitet, som utskänkts å restaurangerna, stigit med inte mindre än 921,000 liter eller från 3,190,000 liter år 1941 till 4,111,000 liter år 1942, vilket förhållande återspeglar sig i en stegring av frekvensen av fylleriförseelser.

Enligt propositionen skulle efter den föreslagna höjningen priset på vanligt 40 procent renat brännvin, som nu utgör kronor 9: 65, komma att utgöra kronor 10: 65, en höjning på något över 10 procent, under det att priset på dyrare sorter skulle höjas med knappa 10 procent.

Priset vid utskänkning å restaurangerna skulle höjas från 70 resp. 80 öre till 90 resp. 1: — å 5 cl glas å andra och tredje klass restauranger.

Genom den föreslagna höjningen avser kontrollstyrelsen att åstadkomma en förbättring i nykterhetstillståndet, som enligt statistiken sjunkit så lågt, att man får gå tillbaka till år 1913 för att finna motsvarande siffror.

Givetvis måste strävandena att åstadkomma ett bättre nykterhetstillstånd omfattas med gillande av alla, som sträva efter att höja vårt folks andliga och moraliska tillstånd, inte minst i dessa tider, men man har anledning ställa sig tveksam huruvida de nu föreslagna åtgärderna komma att medföra den förbättring i nykterhetstillståndet, som avses. Förhållandet torde vara, vilket för övrigt framgår av de tillgängliga förbrukningssiffrorna, att ökningen i spritkonsumtionen är störst i städerna, och då i första hand genom förtäring av restaurangsprit. Städernas befolkning har fått sina inkomster ökade i långt högre grad än landsbygdens, och då genom ransoner och restriktioner dessa penningar icke i samma omfattning nu kunna användas för inköp av sådana varor, uppstår ett överskott, som ofta förbrukas på nöjen och restaurangbesök. Helt annorlunda ställer sig förhållandet på landsbygden. Särskilt jordbruksbefolkningens inkomster ha icke höjts i

motsvarande grad; samma torde vara förhållandet med jordbruks- och skogsarbetarna. Redan nu äro priserna på dessa drycker så höga, att en mycket stor del av de personer, som bo och ha sin sysselsättning på landsbygden, icke anse sig ha råd att köpa ut sin tilldelning. Vi vilja icke bestrida att samma förhållande även kan vara rådande i städerna, men i mycket ringare utsträckning.

Härigenom tvingas många att avstå från bruket av rusdrycker. Många eller kanske de flesta av dessa skötsamma personer, vilka icke någonsin missbrukat spritdryckerna, förhindras att använda sådana. Härigenom uppkommer ett överskott av motbokssprit, som blir en eftersträvad vara för dem, som icke av ekonomiska skäl vilja eller kunna spara av sina inkomster.

Redan den höjd priserna nu nått på detta område utgör en social orättvisa, som det icke kan vara skäl i att ytterligare förstora. En arbetare i jordbruket eller skogen får redan nu offra en dagsinkomst eller mera för att köpa en liter renat brännvin. För den större inkomsttagaren däremot spelar det mycket liten roll med en höjning av en eller annan krona per liter. Och för dem, som ovillkorligen vilja offra sina överskjutande inkomster på nöjen och restaurangbesök, har man ingen anledning att ömma.

Ur denna synpunkt vore det riktigt att låta de ordentliga och skötsamma personer, som nu få avstå från bruket av spritdrycker, kunna till rimliga priser få förvärva en mindre kvantitet.

Under förra världskriget genomfördes en beskattning av den formen att en accis enligt stigande skala lades på inköpen. Den första litern betingade ett lägre pris, men sedan skedde en successiv höjning med 5 kronor för varje inköpt liter per månad. Detta system skipade större rättvisa i det att det lämnade tillfälle för den skötsamme att inköpa en mindre kvantitet till rimligt pris, under det att den, som ansåg sig ha råd, eller som i alla fall ovillkorligen ville förbruka sina inkomster, nödgades betala ett högre pris. En sådan anordning skulle ur olika synpunkter vara fördelaktigare än den av Kungl. Maj:t föreslagna metoden att skärpa beskattningen av all försäljning av spritdrycker. Någon väsentlig förbättring av nykterhetstillståndet torde knappast vara att vänta genom en dylik åtgärd, då sådana personer som missbruka spritdrycker i alla fall skaffa sig möjligheter att inköpa dylika. Däremot komma de skötsamma att missgynnas genom fördyringen av spriten. En anordning borde vara möjlig att åstadkomma, varigenom varje skötsam och ordentlig person bereddes tillfälle att till rimligt pris inköpa en liter renat brännvin i månaden.

Större förbrukare, som önska utnyttja sin större inköpsrätt, kunde däremot gärna betala ett högre pris för överskjutande kvantitet. Likaså anse vi, att de dyrare spritdryckerna böra kunna tåla den höjning, som föreslås i Kungl. Maj:ts proposition.

På grund av vad som sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen under förklarande att Kungl. Maj:ts proposition nr 190 icke kunnat i oförändrat skick bifallas, måtte

besluta, att vid försäljning av spritdrycker från systembolagen priset för renat brännvin med 40 procents alkoholhalt skall utgöra 5 kronor för den första under varje månad inköpta litern samt att därefter utöver inköpspriset en accis skall utgå för varje försåld liter med 5 kronor för den andra litern och 10 kronor för den tredje litern å all slags spirituosa, samt att i övrigt bifalla densamma.

Stockholm den 7 april 1943.

Victor J. Mattsson.

Gillis Olsson.

C. O. Carlsson.

Per Persson,
Norrby.